

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni av. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisni se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročbi.

Z mesecem julijem začne se II. polletje in prosimo torej p. n. naročnike, katerim s tem dnevom poteče naročba na „Slov. Gospodarja“, naj se podvizajo nadalešnje naročnino doposlati, da se jim ne pretrga ali pa ustavi dopošiljanje lista.

„Slov. Gospodar“ stane do konca leta 1 fl. 60 kr. in do konca septembra pa 80 kr.

Naročnina, nova in zaostala, naj se nam pošlje po poštних nakaznicah, ker so take pošiljatve najbolj ročne. *Upravništvo.*

Slovinci in gasilno društvo v Ljutomeru.

Hudi časi so zares za Slovence v Ljutomeru nastopili. Odkar so naši nasprotniki tako mogočnega in zanesljivega prijatelja in zaveznika v osebi gospoda c. kr. okrajnega glavarja si pridobili, jim vsaki dan bolj in bolj greben rase, in je celo tako daleč prišlo, da ubogi Slovenec, če po ulici gre, mora se za oglom skrivati, ako hoče, da ga kaka surova beseda od naših tako zlo in visoko izobraženih Nemcev ne zadene. Slovenec je res trpin ali kaka nemna žival (Stechvieh). Kaj še bomo vse doživeli!

Danes zdi se nam pa posebno potrebno občeno pozornost obrniti na tukajšnje društvo, ki bi imelo po svojih pravilih, nalogo braniti življenje in imetje svojih sotržanov zoper nevarnosti ognja, a v resnici mu je le mar skrbeti v prvi vrsti za politične koristi tukajšnje tako zvane nemške stranke. Da je to res, mi tukajšnji Slovenci lahko vsaki dan opazujemo, a tebi, dragi bralec, hočemo z novič povedati, da je sam načelnik tega društva gospod Sideritsch pred kratkim, ko je bila volitev v tukajšnji občinski zastop, dvema ognjebrancema slovenske stranke na trgu javno se zagrozil, da če ne bodeta za nemško stranko glasovala, bodeta morala plajšča, ki sta ju prejela, spet povrniti.

Ali ni to dovolj jasno rečeno, ali je po-

trebno še kaj drugzega videti in slišati, da vemó, kako nalogo to društvo opravlja? To svojo grožnjo je res g. Sideritsch že proti enemu omenjenih ognjebrancev izvršil in si tako svoje z žolčem napolnjeno srce proti nam Slovincem ohladil. Če pa je imel do tega pravico, to je drugo vprašanje. To hočemo zdaj g. Sideritschu, ako morebiti še tega ne vé, malo drobneje razložiti. Slišali smo, da je lanskega leta to društvo pri visokem deželnem odboru za denarno podporo prosilo, da bi si za svoje ude potrebne plajšče priskrbelo.

Tukajšnji okrajni odbor, ki je postavno poklican, da o tej prošnji, preden se deželnemu odboru predloži, svoje mnenje izreče, je neki to prošnjo prav toplo priporočal in zato je rečena prošnja v resnici tudi bila vslušana. Zdaj pa nam naj blagovoli g. Sideritsch povedati ali sta visoki deželni in tukajšnji okrajni odbor, to le za ljubo naše nemške stranke storila? Ali so pripomočki, katere vsako leto tukajšnja občinska blagajnica potem podpore, ki jih prostovoljno tržanje slovenske in nemške stranke doprinašajo, le za poslednjo stranko namenjene? Kako pa mora gosp. Sideritsch pri tem misliti, da bi le on bil edini oblastnik vseh teh reči, ki so se z denarjem po omenjenem potu nabranem pridobili!

Gosp. Sideritschu pa še vse to ni bilo zadosti, on še je moral drugih žrtev imeti: v svoji mogočnosti izpodil je celo dva uda, tudi slovenske stranke iz društva, ker nista njegovi osebi ugajala.

Zdaj pa ga že z vso resnobo moramo vprašati, od kod pa jemlje on vso to oblast, da taka dela počenja? Ali v Ljutomeru ne velja § 25 deželne postave od 23. junija 1886 in § 15 statuta gasilnega društva, da načelnik tega društva in njegov namestnik poprej, ko službo nastopita, morata od občinskega zastopa potrjena biti? Ali ima morebiti g. Sideritsch to potrjenje že v žepu, ali je tega že za naprej gotov, ker je politično tako odločen mož! Kako pa se

strinja drugo določilo omenjene postave, da je občinski župan dolžan vsako leto oklic za pristop k temu društvu razglasiti, z ravnanjem g. Sideritscha, ki nasproti temu ude iz društva podi? Ali le on edini ima pravico razpolagati s sredstvi in močmi, ki služijo nam za občno varnost in je-li res on sam neomenjeni oblastnik čez naše življenje in imetje? Ali je ta dobrodejna naprava le za to v Ljutomeru vpejlana, da služi našim nasprotnikom za njih politične namene, da jim pri volilnih vojskah pomaga in jim zmage vence plete, ko Slovence pobijejo? Res lepa naloga.

Ker ima, kakor je iz tega razvidno, g. Sideritsch tako izvrstne lastnosti, to društvo voditi, radovedni smo res, ali ga bo naš občinski odbor tudi v tem potrdil. Ako se to zgodi, potem pa vemo, da mi Slovenci, če bi nas res enkrat šiba božja zadela, od tega društva, ki nam že pri svoji glavi ni prijazno, nimamo nič pričakovati. Ne preostane nam potem drugega, kakor da si sami pomagamo. P.

Bitka pri Slavkovem in c. k. 47. polk.

(Dalje.)

Napoleon ta dan ni pričakoval boja, ali sedaj se mu ni mogel izogniti; moral je poskušati, da se obdrži na levem bregu Donave. Ob štirih popoldne trčijo prednje straže Hillerjeve na Francoze pred Slavkovim. Za grmóvjem in za grabni prežali so na naše; ko pa prihrujejo naši z bajonetom nad nje, umaknejo se v vas. Vas ima dolgo ulico, dobro je bila pripravljena za brambo. Vendar se polasté naši kmalu prvih hiš. Ali dalje niso mogli prodreti. Kmalu pride Bellegarde na pomoč. Pod njegovim poveljem stal je 47. polk, tedaj Vogelsang imenovan, v brigadi generala Vacquanta. Brigada Winzingradova začne naskakovati Slavkov, Vecsejeva pa Esslingen. Ali Francozi so se upirali tako hrabro, da se našim ne posreči. Zato začnete sipati dve konjiški bateriji svoj ogenj v Slavkov; potem se vrže 17. sedaj kranjski polk na vas. Topovi so jo bili zapalili, junaki proderó v vas; med gorečimi hišami, kjer jim je jemal dim sapo, bili so Francoze z bajoneti, s kopiti svojih pušek. Že so se je polastili skoro, kar pošlje Napoleon svojim 12.000 čilih, spočitih vojakov na pomoč. Toliki sili se upehani vojaki niso mogli ustavljati, morali so iz vasi nazaj.

Ali od vseh strani so fréale iz avstrijskih topov kroglje nad sovražnike, ki so se držali na pogorišču. Vas je bila odločilnega pomena za naše. Kmalu pridirja nadvojvodov adjutant h generalu Vacquantu in mu prinese povelje, naj se polasti s 47. polkom vasi, naj stane, kar stane. Hitro razprostreta prva batalijona svoje vrste, tretji koraka za njima. Zdaj zgrabi general sam zastavo prvega bata-

lijona, se postavi na čelo celega polka ter zaupije, da so ga čuli vsi: „Živio cesar Franc. Smrt ali zmaga velja!“ Pogumni jo uderó vojaki za njim. Kakor v pečnici je gorelo v Slavkovem, iz goreče vasi so sipali sovražniki kroglje na naskakovalce. Na ulicah je bilo zvrnjenih voz, plugov, bran in drugega pohištva, da bi le branilo Avstrijcem pot, ali hrabrih Avstrijcev ne more zadrževati nič. Bobnarji bobnajo naskok (Sturm), z veseljem „hura!“ korakajo vojaki za generalom. Res jih popada veliko, ali za vsakega ubitega stopi hitro drug na njegovo mesto. Prvi spravljajo zapreke s pota, vedno dalje se pomika polk. Iz vsakega okna, iz kleti pokajo sovražne puške, ne ustavi naših junakov. Goreči tramovi so padali med bojevalce, ni jih motilo. Generalu so ustrelili sovražniki konja, že je priskočil Francoz, da bi zabodel ležečega pod konjem, kar priskoči stotnik Wunsch ter ga pobije. Hitro se pobere general in vodi polk z zastavo v roki dalje. Dvanajsta kompanija s stotnikom Wunschem na čelu bila je prva v vasi. Ali še ni bilo konec boja. Za vsakim plotom so se branili nasprotniki, še cerkev so pripravili za boj. Iz zvonika in iz oken so streljali na naše, kar pridere korporal Štefan Baranji s svojo četo pred cerkev. Hitro razbije vrata, zabode sovražnega častnika ter druge tako prestraši, da se mu udajo. Slavkov je bil toraj v avstrijskih rokah. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Pitje konj.

Poleg trdega živeža treba je konju tudi pijače. Čembolj je krma suha, tem večja je žeja in čem več se poti žival, tem več ji je treba, da dobi vode va-se, t. j. da je pije. V tem pa je pravilo, da se da konju le tačas piti, kedar mu ni vroče. To, da se mu pusti piti skozi brzdove, še zapreči nekaj nevarnosti, toda ne vselej.

Veliko pride pri zdravji živali na to, kaka da je voda, katero pije, to pa se ravna po prsti, po kraji, od koder voda pride. Zato je gledati na to, da se izkoplje tam studenec, kjer se pričakuje najboljša voda, ne pa ondi, kjer stane kopanje najmanj dela. Mnogokrat je kriva ravno voda, da žival ni zdrava ter pri njej tudi nič ne izda najboljša krma. Tedaj skrbi živali za zdravo vodo!

Tudi nečista voda, kalna voda ni za rabo. Dobro, da žival sama ne mara take, sicer bi še bilo več boleznih pri konjih, ali povsod ni dobiti vode, da jo konj rad pije, tam pa se naj tako napravi, da teče čez kinžljeveje. To vzboljša vodo za veliko.